Сьогодні 08.01.2024 *Ypoκ №33*

Тарас Шевченко. «Зоре моя вечірняя». Поетичне відображення краси української природи у вірші. Роздуми ліричного героя

Мета: ознайомити із поняттям лірика, ліричний герой; розвивати навички читання ліричних творів, розпізнавати емоційне ставлення до зображуваного, зміни настрою, різноманіття почуттів ліричного героя; розвивати навички аргументування власної думки; виховувати повагу до однокласників, до інакшої думки, до рідної країни.

Створіть формулу гарного уроку. Яке слово буде

на першому місці?

МИСЛЕННЯ

ПРАЦЯ

АКТИВНІСТЬ

Повідомлення теми уроку

Сьогодні ми з вами говоритимемо про такий рід літератури як лірика, насолоджуватимемося читанням ліричних творів, познайомимося із творчістю Тараса Шевченка.

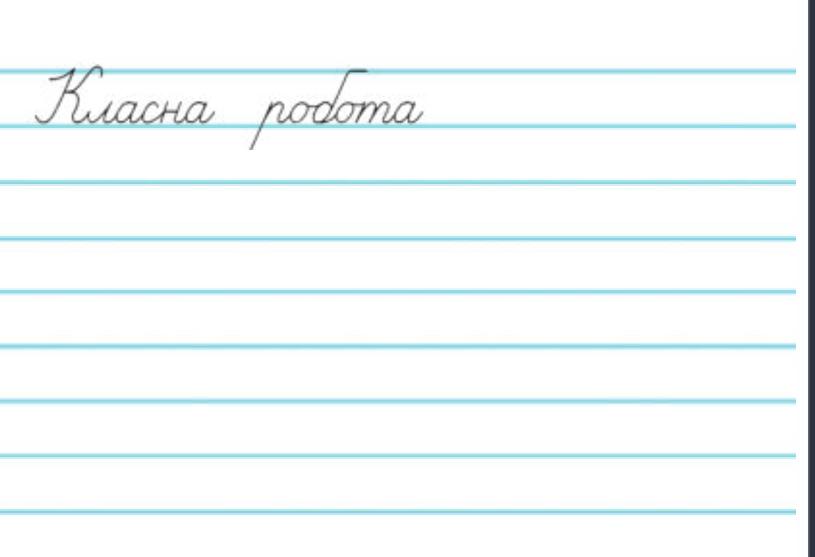

Перевірка домашнього завдання

Запишіть сьогоднішню дату

Актуалізація опорних знань. Устав пропущене

_ мова - мова твору, що має та риму.

Віршована мова - мова твору, що має ритм та риму.

Робота із підручником «Українська література» Т. Яценко, c. 109-114.

Мовна скарбничка

У різні часи територію нашої Батьківщини називали по-різному: Скитія, Сарматія, Русь, Військо Запорозьке, Гетьманщина, Малоросія. Але наші предки серед усіх інших уподобали саме назву Україна. Уперше це слово згадане в літописі під 1187 роком. Буквально воно означає «рідна, своя земля», тобто це антонім до слова «чужина».

Літературознавчий клуб (с. 110-111). Перевірка прочитаного

Де народився Тарас Шевченко? У селі Моринці на Черкащині. Які таланти були в Т. Шевченка? Писав вірші та малював. Чи усе життя поет був кріпаком? Ні, його викупили з кріпацтва друзі. Яку поетичну збірку створив Т. Шевченко? «Кобзар». Які вчинки Т. Шевченка свідчать про його

щиру любов до України?

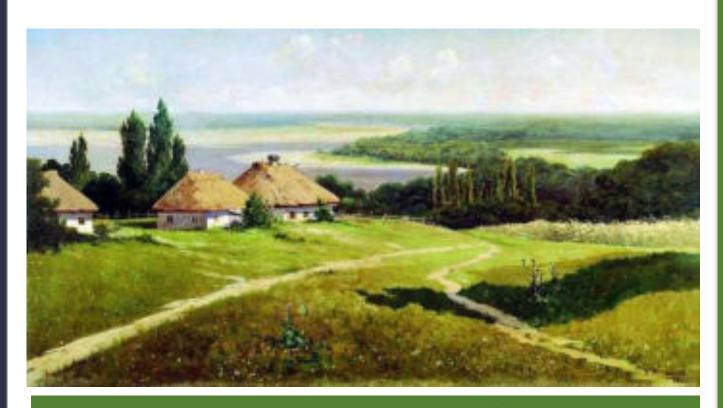
Читання поезії «Зоре моя вечірняя...» (с. 112)

Зоре моя вечірняя, Зійди над горою, Поговорим тихесенько В неволі з тобою. Розкажи, як за горою Сонечко сідає, Як у Дніпра веселочка Воду позичає. Як широка сокорина Віти розпустила... А над самою водою Верба похилилась;

Аж по воді розіслала Зеленії віти, А на вітах гойдаються Нехрещені діти. Як у полі на могилі Вовкулак ночує, А сич в лісі та на стрісі Недолю віщує. Як сон-трава при долині Вночі розцвітає... А про людей... Та нехай їм. Я їх, добрих, знаю.

В. Маковський. Український пейзаж із хатами Добре знаю. Зоре моя! Мій друже єдиний! I хто знає, що діється В нас на Україні? Ая знаю. І розкажу Тобі; й спать не ляжу. А ти завтра тихесенько Богові розкажеш.

- Які почуття викликає у вас цей поетичний пейзаж?
- Чому, сумуючи за рідним краєм на чужині, Т. Шевченко заводить розмову саме з вечірньою зорею?
- Опишіть веселку. Де і коли вона з'являється?
- Як ви розумієте образний вислів «у Дніпра веселочка воду позичає»?

Поміркуй

- Думаючи про Батьківщину, митець насамперед в уяві милується красою її природи, згадує світ народних міфологічних образів. Але чому він так сумно каже про людей?
- Що тоді діялося «в нас на Україні»?
- Чому Шевченко просить зорю розказати про тогочасне українське життя Богові?

Мовна скарбничка (с. 113)

Вечірняя зоря — так називають планету Венеру. Це третє за яскравістю небесне тіло (після Сонця й Місяця), яке можна спостерігати із Землі. Вона починає сяяти одразу після заходу Сонця, віщуючи погожу, зоряну ніч.

Сокорина — дерево осокір.

Нехрещені діти— русалки або потерчата. За народною міфологією, маленькі діти, які помирали нехрещеними, ставали цими духами.

Мовна скарбничка (с. 113)

Вовкула̀к, або вовкула̀ка— страшна міфологічна істота, людина, яка перетворилася на вовка.

Сич — птах із родини совових. Крик сича, за народними повір'ями, передвіщав біду.

Стріха— солом'яна або очеретяна покрівля хати.

Сон-трава — красива весняна лісова рослина з великими ліловими квітами.

Пісня «Зоре моя вечірняя» у виконанні Марти Шпак

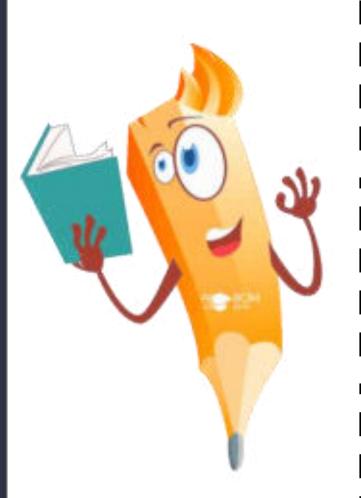

Літературознавчий клуб (с. 114)

Лірика— один із родів літератури, художні твори, що розкривають почуття, переживання, роздуми героя/ героїні.

Ліричний герой— персонаж, про душевний світ якого йдеться у ліричному творі.

Мотив— основні переживання й думки, розкриті в ліричному творі.

Радість

Ліричний герой

Розпач

Гнів

Сум

- ✓ Доведіть, що «Зоре моя вечірняя…»— це ліричний твір.
- ✓ Схарактеризуйте ліричного героя цього твору. Чого він прагне? Про що мріє? Від чого застерігає?
- ✓ Сформулюйте провідний мотив поезії «Зоре моя вечірняя…».

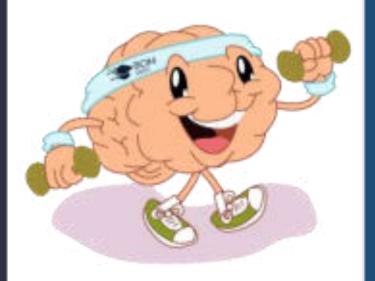

Роздивіться репродукцію картини В. Маковського «Український пейзаж із хатами». Чим вона споріднена із поезією «Зоре моя вечірняя...»? Підготуйте добірку пейзажів України (картини художників/художниць і світлини), якими можна проілюструвати рядки вірша.

Закріплення вивченого

- ✓ Чи можна Т. Шевченка назвати успішною людиною, переможцем? Свою думку обґрунтуйте.
- ✓ Чому цього митця вважають найвидатнішим українцем?
- ✓ Перечитайте поезію «Зоре моя вечірняя…». Назвіть образи, які згадує поет, уявляючи Батьківщину.
- ✓ У чому полягає відмінність між епічними, ліричними і драматичними творами?

Рефлексія «Емоційна ромашка». Оберіть відповідну цеглинку LEGO

Вивчити напам'ять поезію Т. Шевченка «Зоре моя вечірняя...»

